

Rapport

Klacht

Verzoekers klagen er over dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst het advies van de Klachtencommissie Wet beëdigde tolken niet opvolgt om de tolk die getolkt heeft tijdens het nader gehoor van verzoekers op 10 december 2008, een taaltest te laten doen.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Verzoekers, de heer en mevrouw K., zijn asielzoekers afkomstig uit Iran. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) heeft hen op 10 december 2008 nader gehoord over hun asielmotieven. Uit deze gehoren bleek dat verzoekers met name vreesden dat zij bij terugkeer naar Iran zouden worden vervolgd in verband met hun bekering tot het Christelijke geloof. De vragen van de hoorambtenaar en de verklaringen van verzoekers zijn vanuit het Farsi vertaald door een tolk. Aan het eind van de gehoren heeft de contactambtenaar aan verzoekers gevraagd of zij tevreden waren over het verloop van het gehoor en of zij de tolk goed hadden verstaan en begrepen. Verzoekers hebben hier beiden instemmend op geantwoord. De heer K. voegde hier nog aan toe dat in het verslag opgetekend kon worden dat het goed was. Nadat verzoekers de mogelijkheid hebben gehad op- of aanmerkingen te maken over de gang van zaken tijdens het nader gehoor, heeft de contactambtenaar hen gewezen op de klachtenregeling van de Algemene Wet Bestuursrecht in geval zij toch niet tevreden mochten zijn over het optreden van de contactambtenaar of de tolk.

2. Op 19 juni 2009 diende de gemachtigde van verzoekers bij de IND een klacht in over de tolk. De gemachtigde liet de IND hierin weten dat de tolk volgens verzoekers tijdens de nadere gehoren een onprofessionele houding had gehad en hen onheus had bejegend. Daarnaast zou de tolk sommige verklaringen van verzoekers niet correct hebben vertaald. Uit één en ander was volgens de gemachtigde gebleken dat de tolk de Nederlandse taal onvoldoende machtig was en daardoor niet in staat was geweest de gevoelens van verzoekers goed onder woorden te brengen.

3. Nadat een informele afdoening van deze klacht niet mogelijk bleek, heeft de IND de klacht ter advisering voorgelegd aan de Klachtencommissie Wet Beëdigde Tolken en Vertalers. In haar advies van 22 september 2009 liet de commissie de IND weten zich geen oordeel te kunnen vormen over de al dan niet professionele houding van de tolk tijdens het gehoor en haar bejegening ten opzichte van verzoekers. Het klachtonderdeel over het niet correct vertalen van de verklaringen van verzoekers werd door de commissie gegrond geacht, evenals het klachtonderdeel dat de tolk volgens verzoekers hun gevoelens onvoldoende onder woorden had gebracht. De commissie was echter van oordeel dat de onjuiste vertalingen niet van dien aard waren om daar verstrekkingen gevolgen aan te verbinden. Omdat de commissie de klacht schriftelijk heeft behandeld en

derhalve de tolk niet heeft gehoord, kon de commissie zich geen oordeel vormen over het klachtonderdeel dat de tolk de Nederlandse taal onvoldoende machtig zou zijn. Derhalve gaf de commissie de IND in overweging om de betreffende tolk -zo de IND dit nodig acht- een taaltest af te laten nemen.

4. Naar aanleiding van het rapport van de Klachtencommissie verklaarde de IND de klachtonderdelen over het niet correct vertalen en het onvoldoende onder woorden brengen van de gevoelens van verzoekers gegrond. Het advies om van de tolk een taaltest te laten afnemen is echter niet overgenomen. De IND liet bij brief van 20 oktober 2009 aan de gemachtigde weten daar geen aanleiding voor te zien omdat, volgens de IND, van deze tolk niet kan worden gezegd dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst. De betreffende tolk werkt al jarenlang voor de IND en in al die tijd is er nooit eerder een vergelijkbare klacht als die van verzoekers over haar ingediend.

5. De gemachtigde diende op 20 november 2009 een verzoekschrift in bij de Nationale ombudsman. Hierin klaagde hij namens verzoekers over het feit dat de IND geen gevolg had gegeven aan het advies van de Klachtencommissie Wet Beëdigde Tolken en Vertalers om de betreffende tolk een taaltest te laten ondergaan.

6. Naar aanleiding van het door de Nationale ombudsman geopende onderzoek deelde ook de minister van Justitie mee dat hij een taaltest voor deze tolk niet nodig achtte. De minister liet weten dat de betreffende tolk al sinds 1991 regelmatig voor de IND werkt en de IND goede ervaringen met haar heeft en met haar taalvaardigheid in het Nederlands. Ook heeft de IND eerder nooit klachten over de werkzaamheden van deze tolk ontvangen. Daarnaast zag de minister om nog een aantal andere redenen geen aanleiding voor een taaltest. De tolk is hoog opgeleid in Nederland, gehuwd met een Nederlander en heeft de Nederlandse nationaliteit. Gelet op de combinatie van opleiding en de langdurige goede ervaringen van de IND met deze tolk, achtte de minister van Justitie in dit geval een taaltest overbodig.

7. Daarnaast zag de minister ook op formele gronden geen aanleiding om dit advies van de Klachtencommissie over te nemen. De commissie had bij de overweging over de taaltest verwezen naar artikel 20 van de Gedragscode tolken en vertalers van de IND, waarin een taaltest wordt genoemd. Deze test heeft volgens de minister echter uitsluitend betrekking op het toetsen van de beheersing van de vreemde taal van waaruit wordt getolkt. Een dergelijke test wordt opgesteld en afgenomen door hiervoor gekwalificeerde tolken en deskundigen in de specifieke taal. De minister liet weten dat een taaltest als die waar de commissie naar verwees slechts sporadisch nodig is en daarnaast in deze gegeven situatie ook niet toepasselijk is.

II. Beoordeling

8. Het motiveringsvereiste brengt met zich mee dat het handelen van een bestuursorgaan feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Een bestuursorgaan dat een klacht ter advisering heeft voorgelegd aan een Klachtencommissie, dient de uiteindelijk door deze commissie uitgebrachte adviezen in alle redelijkheid op te volgen. Niet opvolgen van een advies is slechts acceptabel als het bestuursorgaan die beslissing draagkrachtig motiveert.

9. De tolk heeft bij een nader gehoor een spilfunctie. De contactambtenaar die het gehoor afneemt moet er als het ware blind op kunnen varen dat wat hem door de tolk vanuit de vreemde taal wordt overgebracht, de correcte bewoordingen zijn van de asielzoeker. De asielzoeker, voor wie het nader gehoor van wezenlijk belang is in zijn asielprocedure, moet er van op aan kunnen dat zijn verklaringen correct worden vertaald en de tolk daarnaast ook in staat is zijn gevoelens voldoende onder woorden te brengen.

10. Hoewel verzoekers direct na het nader gehoor in december 2008 van mening waren dat de tolk haar werk goed had gedaan, lieten zij de IND in juni 2009 onder meer weten dat de tolk vanwege onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal er niet in was geslaagd om hun gevoelens goed onder woorden te brengen. Zij waren tot die constatering gekomen na nadere bestudering, met hun gemachtigde, van de verslagen van de nadere gehoren. De IND heeft de klacht van verzoekers voorgelegd aan de Klachtencommissie Wet Beëdigde Tolken en Vertalers. De commissie heeft de klacht vervolgens schriftelijk behandeld, zonder verzoekers of de tolk te horen. Op basis van de door de gemachtigde van verzoekers aangeleverde stukken concludeerde de commissie dat er in sommige gevallen sprake moest zijn geweest van letterlijke vertalingen door de tolk van bepaalde uitdrukkingen of gezegdes, waardoor de verklaringen van verzoekers in het Nederlands een andere of onduidelijke strekking kreeg. De commissie was echter van mening dat de door verzoekers aangevoerde onjuiste vertalingen niet van dien aard waren om daar verstrekende gevolgen aan te verbinden. Omdat de commissie zich zelf geen beeld had kunnen vormen van de taalvaardigheid in het Nederlands van de tolk, heeft zij de IND in overweging gegeven om *-zo de IND dit nodig acht-* van de tolk een taaltest af te laten nemen.

11. De IND liet verzoekers weten geen aanleiding te zien voor het opvolgen van dit advies van de Klachtencommissie en motiveerde dat aan de hand van verschillende overwegingen. De minister van Justitie liet later aan de Nationale ombudsman weten dat hij de overwegingen van de IND onderschreef en voegde hier vervolgens nog een aantal andere overwegingen aan toe. Vanwege onder meer de goede ervaringen van de IND met deze tolk sinds 1991 en gelet op de hoge opleiding van de tolk in Nederland, zag ook de minister geen aanleiding te veronderstellen dat de tolk de Nederlandse taal onvoldoende beheerste. Een taaltest achtte hij derhalve niet nodig.

12. De Nationale ombudsman is van mening dat de minister van Justitie voldoende aannemelijk heeft gemaakt welke overwegingen hem en de IND hebben doen besluiten

om geen gevolg te geven aan het advies van de tolk een taaltest te laten afnemen. De minister heeft naar de mening van de Nationale ombudsman voldoende gemotiveerd dat hij voor de betreffende tolk een taaltest niet nodig acht.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van IND uit Rijswijk is ongegrond.

Onderzoek

Op 20 november 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift over de Immigratie- en Naturalisatiedienst in Rijswijk. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd op 19 februari 2010 een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De minister van Justitie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van de gemachtigde gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

- 1) Verslag van het nader gehoor van de mevrouw K. op 10 december 2008 afgenomen door de IND in Ter Apel.
- 2) Verslag van het nader gehoor van de heer K. op 10 december 2008 afgenomen door de IND in Ter Apel.
- 3) Brief met bijlagen van 6 januari 2009 waarin de gemachtigde namens verzoekers bij de IND klaagt over de tolk.
- 4) Verslag van 15 september 2009 van de Klachtencommissie Wet beëdigde tolken en vertalers na (schriftelijke) behandeling van de klacht van verzoekers.
- 5) Gedragscode tolken IND, versie van mei 2009.

6) Brief van 20 oktober 2009 waarin de IND namens de toenmalige staatssecretaris van Justitie verzoekers meedeelt waarom de IND het niet nodig acht van de tolk een taaltest te laten afnemen.

7) Verzoekschrift van 20 november 2009 waarin de gemachtigde namens verzoekers bij de Nationale ombudsman er over klaagt dat de IND van de tolk geen taaltest afneemt.

8) Brief van 23 maart 2010 waarin de minister van Justitie reageert op het bij de Nationale ombudsman ingediende verzoekschrift.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond